

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 28. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: fredag den 3. marts 2017
Tidspunkt: kl. 10.00
Sted: vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Karina Due (DF), Jan E. Jørgensen (V), Erling Bonnesen (V), Christina Egelund (LA), Trine Bramsen (S), Peter Hummelgaard Thomsen (S), Søren Søndergaard (EL), Rasmus Nordqvist (ALT) og Zenia Stampe (RV).

Desuden deltog: justitsminister Søren Pape Poulsen, udenrigsminister Anders Samuelson, forsvarsminister Claus Hjorth Frederiksen og miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsen.

Kenneth Kristensen Berth fungerede kortvarigt som formand under punkt 2.

Punkt 1. Fælles samråd med justitsministeren og udenrigsministeren om Danmarks tilknytning til PNR og Eurojust

KOM (2011) 0032, KOM (2013) 0535

EUU alm. del (16) – samrådsspørgsmål E

KOM (2013) 0535 – bilag 1 (faktaark om PNR og Eurojust)

Samrådsspørgsmål E

Stillet af Peter Hummelgaard Thomsen (S)

”Ministeren bedes redegøre for, hvordan regeringen vil arbejde aktivt for at opnå aftaler, der sikrer Danmark den tættest mulige tilknytning til PNR og Eurojust nu, hvor det ifølge regeringen står klart, at det vil blive vanskeligt at opnå fuld dansk tilknytning til PNR og Eurojust. Ministeren bedes derudover redegøre for sin nuværende holdning til den tilvalgsordning, som ministerens parti ved folkeafstemningen den 3. december 2015 anbefalede danskerne at stemme nej til.”

Peter Hummelgaard Thomsen begrundede samrådsspørgsmålet. Han sagde, at forløbet om den danske tilknytning til Europol havde været godt, om end man hellere havde set et fuldt dansk medlemskab af Europol. Hvad var regeringens plan for at opnå så tæt tilknytning til PNR og Eurojust som muligt?

Justitsministeren: Udenrigsministeren og jeg har aftalt, at jeg besvarer den del af samrådsspørgsmålet, som vedrører regeringens arbejde for at indgå en aftale om dansk deltagelse i PNR-direktivet og Eurojust. Udenrigsministeren vil herefter besvare anden del af samrådsspørgsmålet.

Danmark anmodede som bekendt i maj 2016 Kommissionen om at indlede forhandlinger om indgåelse af en international aftale mellem Danmark og Den Europæiske Union om den tættest mulige tilknytning til Europol. Samtidig anmodede Danmark om, at der blev indledt forhandlinger om indgåelse af en aftale om dansk tilknytning til PNR-direktivet. Det blev endvidere tilkendegivet, at der fra dansk side ville blive anmodet om tilknytning til Eurojust-forordningen, når den vedtages.

Jeg håber og tror på, at vi når i mål med en sær aftale om Europol. Vi ved, at en sær aftale ikke vil være lige så god som et fuldt medlemskab, men aftalen vil på kort sigt sikre dansk politi en tilfredsstillende adgang til Europols databaser.

Det foreløbige forløb om indgåelse af en aftale om Europol illustrerer i hvert fald to ting: For det første er der ikke noget, der tyder på, at vi kommer til at deltage fuldt ud i retsakterne med sær aftaler, og for det andet kommer sær aftaler ikke af sig selv – det kræver hårdt arbejde både fra vores side og fra Kommissionens side. Dertil kommer måske den vigtigste pointe: Vi bestemmer ikke selv.

Kommissionen har i forbindelse med Europol-forhandlingerne klart tilkendegivet, at Danmark ikke via sær aftaler kan opnå samme retsstilling som de øvrige medlemslande. Juridisk set er vi ikke enige i det. Men det gør reelt ikke den store forskel, fordi det er Kommissionen, der har serveretten. Et helt håndgribeligt resultat af folkeafstemningen den 3. december 2015 er altså, at vi er i Kommissionens hænder, når der er dele af samarbejdet på det politi- og strafferetlige område, vi gerne vil være med i. Det er en grundlæggende forskel på den tilvalgsordning, vi kunne have fået, og der, hvor vi står i dag.

Regeringen har indtil nu fokuseret på en aftale om Europol. Det er naturligt, fordi Europol er central for dansk politis indsats i forhold til bekæmpelse af alvorlig grænseoverskridende kriminalitet, og fordi vi uden en aftale ryger ud af samarbejdet den 1. maj 2017.

I forhold til Eurojust er forordningen endnu ikke vedtaget, og før det sker, kan der ikke indledes forhandlinger. Derfor er Eurojust lige nu den mindst presserende af de tre potentielle aftaler – ikke at den ikke er vigtig, men forordningen er som sagt ikke vedtaget endnu. PNR-direktivet har implementeringsfrist i maj 2018, og når Europol-aftalen er på plads, vil regeringen intensivere arbejdet for at opnå en aftale om PNR-direktivet.

Som nævnt har Kommissionen i forbindelse med Europol-forhandlingerne klart tilkendegivet, at Danmark ikke kan opnå samme retsstilling som de øvrige medlemslande via sær aftaler. Det er også vigtigt at holde sig for øje, at det ikke er givet, at Kommissionen vil indlede forhandlinger om yderligere sær aftaler med Danmark. Vi vil i hvert enkelt tilfælde skulle overbevise Kommissionen om, at en sær aftale med Danmark er så meget i EU's interesse, at Kommissionen skal prioritere den over de mange andre sager, der er på EU's dagsorden. Og jeg må bare åbent og ærligt sige, at det kan være svært at forklare, at Danmark gerne vil være med i samarbejdet på en række områder vedrørende det politi- og strafferetlige samarbejde, samtidig med at vi ikke ønsker at bruge tilvalgsordningen. Det kan være en kommunikationsmæssig udfordring i systemet, når man kommer ned og vil forhandle.

Hver gang vi skal have en sær aftale, kræver det – ud over at vi overbeviser Kommissionen – også betydelig velvilje fra de andre medlemsstater og Europa-Parlamentet. Kommissionen kan nemlig ikke indlede forhandlinger med Danmark om tilknytning til f.eks. PNR-direktivet, uden at Rådet og Europa-Parlamentet giver tilladelse til det. En aftale skal også godkendes af Rådet og Europa-Parlamentet, når den er forhandlet på plads. At indgå en sær aftale er derfor langt fra noget, man gør med et fingerknips. Men når Europol-aftalen forhåbentlig snart er på plads – og lad os dog glæde os over, at det ser lyst ud – vil regeringen arbejde hårdt på at få en aftale om PNR-direktivet og – når den tid kommer – Eurojust.

Udenrigsministeren: Jeg har ikke noget at tilføje til justitsministerens redegørelse for regeringens arbejde for, at Danmark kan opnå den tætteste mulige tilknytning til PNR og Eurojust. I stedet – og det var også pointen – vil jeg svare på den anden del af spørgsmålet.

Min holdning til tilvalgsordningen er, som den altid har været. Hverken mere eller mindre. Det er vel egentlig heller ikke så interessant nu, hvad min personlige holdning er til en tilvalgsordning, som ikke er relevant for indeværende.

Nu kunne jeg lukke ned her og sige, at det var det, men jeg vil tilføje, at siden danskerne stemte nej den 3. december 2015 har den forrige regering og nu den siddende regering arbejdet hårdt for, at Danmark kan opnå en aftale, der sikrer den tættest mulige tilknytning til Europol. Det tror og håber jeg vil lykkes, så dansk politi også efter den 1. maj 2017 kan være tilknyttet Europol på en operativ tilfredsstillende måde for indeværende.

Peter Hummelgaard Thomsen takkede for fyldestgørende svar. Justitsministeren sagde, at der var en manglende vilje i Kommissionen til at indgå flere sær aftaler. Omvendt kunne man konstatere, at hvis Danmark skal være en del af Europol og Eurojust på den lange bane, kræver det en sær aftale. Var det eneste, man så kunne gøre, at afholde en ny folkeafstemning om tilvalgsordningen?

Han spurgte udenrigsministeren i hans egenskab af udenrigsminister, men også partiformand for Liberal Alliance, hvad han ville anbefale at stemme til en folkeafstemning, hvis Danmark ikke kunne få en sær aftale.

Trine Bramsen henviste til, at politisamarbejdet havde sikret, at man hurtigt fik anholdt den gerningsmand, der stod bag terrorangrebet i Berlin i december. Hvordan vurderede justitsministeren muligheden for at være i front med sit beredskab og for at forebygge og efterforske terror eller anden grov grænseoverskridende kriminalitet, hvis Danmark ikke deltager i PNR eller Eurojust? Til udenrigsministeren var hendes spørgsmål, hvad grunden var til, at man ikke ønskede en afstemning. Ville man kunne få et ligeså godt værn mod terror ved at være hægtet på andenrangs aftaler?

Søren Søndergaard spurgte justitsministeren, hvorfor det var en kommunikationsmæssig svær opgave at forklare, at Danmark hellere vil have en mellemstatslig aftale end en overstatslig aftale. Han kunne se, at det var begyndt at dæmre i EU, der havde lavet fem scenarier over forskellige tilknytningsmodeller. Det kunne vel ikke være så svært for ministeren at forklare den danske situation til kolleger, eller havde de svært ved at forstå den i EU-systemet?

Søren Søndergaard ville gerne vide, hvad de konkrete fordele for Danmark var ved at være med i Eurojust og Europol, og hvad fordelene var for EU-landene. I diskussionen om Europol blev det nærmest fremstillet, som om ingen lande havde en interesse i dansk deltagelse. Den svenske og den tyske justitsminister havde dog givet klart udtryk for deres store interesse i dansk deltagelse i Europol.

Justitsministeren svarede, at han ikke kendte Kommissionens endelige holdning til en dansk aftale om PNR og Eurojust, men havde fået at vide, at Danmark ikke kan få fulde særaftaler, kun delvise aftaler. Hvis det handlede om at få en fuld særaftale, var det klart, at man på et tidspunkt måtte kigge på at lave en ny afstemning, men lige nu og her valgte man at fokusere på at få aftaler, der gør, at Danmark kan være med i PNR og Eurojust på bedste vis. Man ville gå i gang med PNR, når Europol var på plads. Hvad Eurojust angik, manglede man stadig en forordning.

Over for Trine Bramsen understregede ministeren, at samarbejdet i Eurojust er af central betydning for den danske anklagemyndigheds arbejde med straffesager og alvorlig grænseoverskridende kriminalitet. Europol og Eurojust arbejder grundlæggende på den samme slags sager; det politimæssige og det retlige er to sider af samme sag og kan ikke eksistere selvstændigt, så det gav ikke rigtig mening ikke at deltage i begge dele. PNR er også vigtig. Hvis en udenlandsk kriger rejser med fly fra et tredjeland til Hamborg, vil det ikke fremgå af det danske PNR-system. PET ville formentlig få PNR-oplysninger via andre kanaler, men der var risiko for, at Danmark ville modtage dem senere end andre eller slet ikke.

Til Søren Søndergaard sagde ministeren, at det kunne være, at han ikke havde udtrykt sig klart nok. Ministeren havde mødt med flere af LIBE-udvalgets ordførere i Parlamentet, der nok kunne forstå, at Danmark gerne ville have en aftale, men som undrede sig over, at danskerne havde stemt nej til en aftale, og så ville man alligevel gerne være med. Ministeren sagde ikke, at han ikke var i stand til at forklare, hvorfor Danmark ønsker en aftale, men konstaterede bare, at det var den holdning, som Danmark blev mødt med. Kommissionens juridiske argument for, at Danmark ikke kan opnå fulde parallelaftaler, fremgik af Kommissionens nonpaper, der var sendt til udvalget i december 2016. Deri står det, at Kommissionen mener, at traktaterne anviser to veje til fuld dansk deltagelse på det politio- og strafferetlige område: ophævelse af retsforbeholdet eller tilvalgsordning. Hvis Danmark på andet grundlag deltager fuldt ud, vil det være at omgå traktaterne. Det var regeringen ikke enig i, men det hjalp ikke meget, for Kommissionen har retten til at tage initiativ eller lade være.

Ministeren ville bestemt ikke udelukke, at andre EU-lande har stor interesse i, at der laves aftaler med Danmark. Han vidste det ikke med sikkerhed, men man ville i hvert fald arbejde for det, om end det vigtigste jo selvfølgelig var at få Kommissionen med på vognen.

Udenrigsministeren sagde, at Socialdemokratiet havde været med til at stille et forkert spørgsmål til afstemningen om forbeholdet. Man fik i hvert fald et andet svar end det, man havde ønsket, og var ikke i stand til at overbevise baglandet om at stemme for afskaffelsen af forbeholdet. Regeringen skulle nu forholde sig til resultatet af afstemningen. Liberal Alliance havde aldrig været imod en tilvalgsordning, men endte med anbefale et nej ved afstemningen, netop fordi spørgsmålet var forkert formuleret. Man kunne have stillet et helt andet spørgsmål og fået et kæmpestort ja. Nu blev han så bedt at svare på et hypotetisk spørgsmål, som han ikke kendte formuleringen af, og som handlede om, hvad han ville anbefale på et tidspunkt i fremtiden. Det kom ikke til at ske. Han forholdt sig til virkeligheden og til det, som han skulle kæmpe for på Danmarks vegne.

Rasmus Nordqvist sagde, at Eurojust og PNR er to forskellige ting, og at der er forskellige argumenter for samarbejde i den ene og den anden kontekst. Alternativet var ikke tilhænger af PNR og syntes, at det var mere naturligt at finde ud af samarbejdet i Eurojust. Justitsministeren sagde, at man først ville arbejde på PNR. Skyldtes det kun, at den nye forordning om Eurojust ikke forelå, eller var der en politisk grund til denne prioritering?

Zenia Stampe ville gerne have brækket Eurojust op i små dele, så man kunne få et klart billede af, hvilke dele Danmark kan være med i eller kan frygte ikke at blive en del af. Eurojust er jo et samarbejde, der går helt fra efterforskning til retsforfølgelse. Virkeligheden var jo, at Danmark ikke umiddelbart kunne få et fuldt medlemskab, men skulle indløse billet til alle enkeltstående områder. Ministeren kunne eventuelt besvare spørgsmålet skriftligt.

Søren Søndergaard var klar over, at der ville blive store politiske problemer med Parlamentet, der ønsker at opbygge et føderalt Europa, hvor beslutningerne træffes centralt af Parlamentet. Den diskussion måtte man så tage, ligesom man havde gjort det i forhold til Europol. Søren Søndergaard ville gerne have en klar beskrivelse af fordelene for Danmark ved at være med i PNR og Eurojust og fordelene for de andre EU-lande. Tog man det eksempel med en formodet terrorist, der lander i Hamborg, kan det godt være, at dansk politi kan se det, hvis Danmark er en del af PNR, men det vil ikke give viden om, hvorvidt vedkommende skal til Danmark. Han gik dog ud fra, at tysk politi vil være meget opmærksom på, at personen lander i Hamborg, og at de vil være til stede der for at følge vedkommende. Hvis der er tegn på, at en person vil begå grænseoverskridende kriminalitet og f.eks. kommer mod den danske grænse, gik han ud fra, at det danske politi bliver underrettet øjeblikkeligt via Europol. Kunne justitsministeren bekræfte det? Hvis ikke, holdt lovpriksningen af, hvor godt Europol fungerer, vist ikke stik.

Peter Hummelgaard Thomsen sagde henvendt til udenrigsministeren, at socialdemokraterne ikke gik rundt og var fornærmede over afstemningsresultatet, men de var ærgerlige over, at Danmark ikke kan deltage fuldt ud i en række vigtige retsakter. Det var fair nok at diskutere, om spørgsmålet til folkeafstemningen var korrekt formuleret. Hvordan havde

udenrigsministeren så gerne set det formuleret, hvis Liberal Alliance skulle have anbefalet et ja?

Trine Bramsen syntes, at det var let at kritisere andre partier for resultatet af folkeafstemningen, men nu sad ministeren jo i sin stol som udenrigsminister, og derfor var det vel ikke for meget forlangt at bede ham svare på, hvad han ville gøre for at sikre, at Danmark kan være en del af Eurojust og PNR? At have en udenrigsminister handler jo også om at have en god kontakt til relevante samarbejdspartnere i Europa og dermed også søge at påvirke, at Danmark bliver en del af nogle vigtige aftaler.

NOT Justitsministeren svarede Rasmus Nordqvist, at det handlede om rækkefølge, ikke politisk prioritering. Forordningen om Eurojust forelå endnu ikke, men man vidste, hvor man skulle tage fat på PNR. Ministeren sagde, at Zenia Stampe havde stillet et godt, men stort spørgsmål, og at det ville give mest mening at besvare det skriftligt. Til Søren Søndergaard sagde han, at han var med på, at noget var ren politik, og at der var en udfordring med, hvad Kommissionen skulle sige ja til, for at sagen kom videre juridisk. Han ville give et skriftligt svar på Søren Søndergaards spørgsmål om fordelene for Danmark og for EU-landene.

Udenrigsministeren havde ikke antydnet, at socialdemokraterne var fornærmede. Faktisk havde han aldrig i sit liv mødt en mavesur socialdemokrat. Efter folkeafstemningen havde han skrevet en kronik til Berlingske Tidende om Liberal Alliances synspunkter. Den ville han sørge for blev sendt til Peter Hummelgaard Thomsen. Resultatet af afstemningen blev et nej, hvilket i høj grad hang sammen med, at man havde tilrettelagt tilvalgsordningen på den måde, at et simpelt flertal i Folketinget kunne tilslutte Danmark til retsakter på det retslige område. Det reagerede befolkningen imod, og efter hans mening var afstemningsspørgsmålet forkert stillet. Han bakkede op om justitsministerens arbejde med at sikre dansk deltagelse i Eurojust og PNR og ville tage det op i samtaler, han førte rundt omkring.

Søren Søndergaard ville gerne modtage et skriftligt svar om fordelene for henholdsvis Danmark og EU-landene, men justitsministeren havde selv valgt at give et konkret eksempel, som han havde forsøgt at følge op på. Kunne ministeren bekræfte, at hvis systemet fungerer som lovet, vil tysk politi have adgang til PNR-oplysninger om en mistænkt, og hvis vedkommende tager til Danmark, vil man bruge den røde telefon i Europol og øjeblikkeligt orientere de danske myndigheder?

Jan E. Jørgensen sagde, at ikke var nogen hemmelighed, at Venstre var ærgerlige over, at Liberal Alliance havde anbefalet et nej til afstemningen, men det måtte man lægge bag sig. Spørgsmålet var formuleret forholdsvis klart, men problemet var, hvem der kunne vælge til: Folketinget, eller skal det være ved en afstemning? Man kunne sikkert have gjort tingene anderledes, men det var fortid, og der var vel en vis retfærdighed i, at udenrigsministeren nu skulle til at rage kastanjerne ud af ilden.

Peter Hummelgaard Thomsen bekræftede ministeren i, at der ikke findes mavesure socialdemokrater, derimod vrede, stålsatte og indignerede socialdemokrater. Var læren ved afstemningen, som han hørte udenrigsministeren sige, at, man ikke burde have strikket

spørgsmålet sammen på den måde, at man laver en generel tilvalgsordning, hvorefter et simpelt flertal i Folketinget kan tilslutte sig retsakter løbende, men i stedet skal have et system, hvor man ved hver retsakt skal have en folkeafstemning? Eller fandtes der en tredje model?

Stine Bramsen bakkede op om, at socialdemokraterne er dybt engagerede i sager, der handler om Danmarks sikkerhed. Hun ville gerne have uddybet, hvad udenrigsministerens opbakning til justitsministeren bestod i. Hvem tog han kontakt til og hvilke møder deltog han i for at sikre lydhørhed over for det danske ønske om en aftale? Havde ministeren ikke en særlig forpligtelse til at sikre aftaler, idet han havde stemt nej til afstemningen? Det er nemt at sige nej til noget, men med nej et forpligter man sig til at være en ekstrastærk muskel til at få aftaler igennem.

Justitsministeren var enig med Søren Søndergaard i, at PET ville kunne modtage oplysninger ad andre kanaler, som f.eks. tysk politi eller Europol. Det krævede selvfølgelig tysk viden om, at en person var terrorist. Problemet kunne være, at man fik oplysningerne for sent eller ikke i det hele taget. Ministeren ville give et skriftligt svar på interesserne for Danmark og for de andre lande.

Udenrigsministeren sagde, at eftersom socialdemokraterne og de andre jasiere ikke var tilfredse med udfaldet af afstemningen, kunne man bare konstatere, at det spørgsmål, man stemte om, var forkert stillet. Spørgsmålet om suverænitetsafgivelse og om, hvordan man håndterer den, endte med at afgøre folkeafstemningen. Mere kompliceret var det ikke. Nu havde han og regeringen så til opgave at løfte udfaldet af folkeafstemningen, og den opgave kastede han sig over med ildhu. Det er nemt at være bagklog, men han var også glad for, at Liberal Alliance var forkloge, så man kunne finde en tilfredsstillende model for Danmark. Det ville være helt forkert at gå ind i en diskussion om, hvad han ville gøre, hvis og i så fald. Han skulle kæmpe en kamp for at få en god aftale og ikke begynde at gå ind i hypotetiske spørgsmål.

Stine Bramsen mente ikke, at udenrigsministeren havde svaret på hendes spørgsmål om, hvordan ville han sikre dansk deltagelse.

Udenrigsministeren beklagede, hvis han svar ikke havde været tydeligt nok. Først og fremmest fokuserede man på Europol, og når den var hjemme, tog man de andre sager. Han ville gøre sit bedste for at opnå en god aftale.

Peter Hummelgaard Thomsen takkede for ministrenes tid. Han tillod sig at konkludere, at der var en bred enighed om – i hvert fald i forhold til Europol – at det forløb, der var i gang, tjente Danmarks interesse. Alle var enig om, at Danmark skal være bedst muligt stillet i kampen mod grænseoverskridende kriminalitet. Der var forskellige veje derhen. Det var Folketingets ansvar løbende at stille regeringen spørgsmål og holde regeringen oppe på, hvad Danmarks status bliver, særlig i forhold til PNR og Eurojust. Han kunne derfor annoncere, at man i udvalget eller i en anden sammenhæng ville vende tilbage til diskussionen.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3525 (udenrigsanliggender) den 6. marts 2017

EUU alm. del (16) – bilag 427 (internt) (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren sagde, at alle punkter på dagsordenen var til orientering. Indledningsvis ville der på mødet være en fælles drøftelse mellem udenrigs- og forsvarsministrene om implementeringen af de sikkerheds- og forsvarspolitiske dele af EU's globale strategi. Forsvarsministeren ville forelægge dette dagsordenspunkt under udvalgets punkt 4.

1. Det vestlige Balkan

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3525 – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (16) – bilag 334 (udvalgsmødereferat side 478, senest behandlet under EU's udvidelse 9/12-16)

Udenrigsministeren: På rådsmødet vil der også være en drøftelse af det vestlige Balkan, som står over for en række udfordringer. Der har i den seneste tid desværre været visse bekymrende tendenser. Den politiske stabilitet er udfordret i en række af landene, ligesom der er bilaterale og regionale spændinger landene imellem. Dertil kommer, at visse lande kæmper mod organiseret kriminalitet, ligesom der er forlydender om stigende russisk indblanding. Ligeledes har nogle af landene i regionen været udfordret af migrationstrømmene mod Europa.

Etniske skillelinjer lurer under overfladen og kommer til tider op og fører til spændinger. Det skete f.eks., da Serbien i januar i år forsøgte at sende et tog, der var påmalet "Kosovo er Serbien", til Kosovo. Det blev fra Kosovos side set som en provokation. Situationen i Bosnien-Hercegovina er vanskelig og præget af etniske skel, hvor præsidenten i delstaten Republika Srpska taler for uafhængighed, ligesom bosnisk-kroatiske politikere taler for oprettelsen af en ny, kroatisk tredje delstat.

Derudover er der dybereliggende samfundsmæssige problemer som f.eks. organiseret kriminalitet: Cannabisproduktionen i Albanien er Europas største. I Makedonien har der gennem flere år været en dyb politisk krise, der stadig ikke har fundet sin løsning efter parlamentsvalget i december sidste år. Der forhandles stadig om en regeringsdannelse. Det er med andre ord en region med store udfordringer, hvor situationen er skrøbelig.

EU's udenrigsrepræsentant er netop i disse dage på besøg på Vestbalkan og vil på rådsmødet afrapportere fra sit besøg. I forhold til det vestlige Balkan bakker vi fra dansk side fuldt op om EU's vigtige indsats, mens vi fra dansk side kun vil have et meget begrænset selvstændigt engagement i regionen.

Søren Søndergaard var enig i, at udviklingen på Vestbalkan var meget bekymrende. Bosnienproblematikken var i høj grad en efterladenskab fra Daytonaftalen, der nok skabte fred

på et tidspunkt, hvor der var krig, men også cementerede en etnisk opdeling. Danmark havde støttet aftalen, men det havde nok været nødvendigt med en evaluering undervejs. Det var vigtigt at gøre sig det klart, at udviklingen på Balkan havde været drevet af perspektivet om EU-medlemskab. Det gjorde, at landene skrev under på den europæiske menneskerettighedskonvention og acceptere kriterierne i Europarådet. Det var måske ikke så dybfølt en opbakning, men var et skridt på vej mod EU. Problemet var, at ingen mener, at landene på det vestlige Balkan kan blive en del af EU på kort sigt. Udvalget havde besøgt Kosovo og Albanien og erfaret, i hvor høj grad landenes politik var indrettet efter et perspektiv om medlemskab. Der var nu et urealistisk perspektiv, så hvad gjorde man så? Hvilke alternativer kunne man stille op?

Udenrigsministeren sagde, at Danmark havde valgt at prioritere Ukraine og Georgien. Det gjorde man også i lyset af, at perspektivet om et EU-medlemskab medvirkede til, at man kunne påvirke Vestbalkan. Man kunne dele landene op i tre grupper: Serbien og Montenegro, hvor man er et stykke ad vejen, så er der Albanien og Makedonien, som er et skridt længere væk, og endelig Bosnien-Hercegovina og Kosovo, der var endnu længere fra medlemskab. Det var stadig deres perspektiv, og ministeren ville ikke underkende indflydelsen af perspektivet for EU-medlemskab. Men det var i det hele taget en kompliceret situation, der også hang sammen med valg i landene. Det var vigtigt at holde fast i, at EU spiller en potentielt meget positiv rolle.

Søren Søndergaard kunne ikke drømme om at forhindre ministeren i at tro, at nogle lande på Vestbalkan skulle blive medlemmer af EU. Det forekom ham bare ikke realistisk inden for de næste 10-20 år. Landene føler, at de har ofret en masse, og nu banker de på en lukket dør. Hvilket nyt – måske midlertidigt - perspektiv kunne man tilbyde et land som f.eks. Kosovo? Hvis der ikke er noget i sigte, vil frustrationen bare vokse.

Udenrigsministeren sagde, at der var tale om en bredspektret indsats, idet man også forfulgte diplomatiske spor. Det drejede sig også om viljen til at finde løsninger. Omvendt kunne det ikke nytte noget bare at give landene adgang til EU, selv om de ikke levede op til de forskellige kriterier. Han var ikke enig i, at der for alle landene i området ikke var noget perspektiv inden for en overskuelig fremtid, men der skulle være styr på tingene. Serbien var f.eks. ikke urealistisk.

2. Eksterne aspekter af migration

– *Politisk drøftelse*

KOM (2016) 0960, JOIN (2017) 0004

Rådsmøde 3525 – bilag 1 (samlenotat side 4)

EUU alm. del (16) – bilag 334 (udvalgsmødereferat side 467, senest behandlet i EUU 9/12-17)

Udenrigsministeren: På rådsmødet vil der også være en kort drøftelse af de eksterne aspekter af migration som led i forberedelsen af det kommende europæiske råd den 9. marts 2017. Jeg vil komme nærmere ind på forventningerne til topmødet i sin helhed, når jeg om lidt forelægger rådsmødet for almindelige anliggender den 7. marts.

Rådsmødet den 6. marts 2017 forventes at tage udgangspunkt i opfølgningen på Vallettatopmødet i november 2015 mellem EU's stats- og regeringschefer og de afrikanske lande.

Vallettatopmødet var med til at placere migration helt centralt i samarbejdet mellem EU og Afrika. På et netop afholdt embedsmandsmøde den 8.- 9. februar bekræftede parterne Vallettaprocesen som en vigtig fælles ramme for fortsat dialog og samarbejde om migration. På mødet blev der gjort status over implementeringen af Vallettahandlingsplanen, og der var enighed om fortsat at fokusere på en styrket og balanceret implementering af de fem prioriterede indsatsområder i planen, som er: grundlæggende årsager til migration, samarbejde om lovlig migration og mobilitet, international beskyttelse og asyl, forebyggelse og bekæmpelse af menneskesmugling og -handel samt ikke mindst øget fokus på hjemsendelses- og tilbagetagelsesaftaler.

Derudover ventes Rådet at have en kort drøftelse af status over de foreløbige fem migrationspartnerskaber, som EU siden juni sidste år har arbejdet på at etablere. Som bekendt koncentrerer man sig i første omgang om fem afrikanske oprindelses- og transitlande, nemlig Nigeria, Niger, Senegal, Mali og Etiopien. Drøftelsen ventes at tage udgangspunkt i den tredje fremskridtsrapport om migrationspartnerskaberne.

Endelig ventes der en kort opfølgning på det uformelle møde i Det Europæiske Råd den 3. februar 2017 på Malta, hvor fokus var på den centrale middelhavsroute. Det fremgår bl.a. af erklæringen fra Maltamødet, at EU vil yde bistand til den libyske kystvagt og styrke samarbejdet med Libyens nabolande. Desuden lægges der op til et tæt samarbejde med UNHCR og Den Internationale Organisation for Migration. Jeg vil også komme ind på Maltamødet i min forelæggelse af rådsmødet for almindelige anliggender.

Afslutningsvis vil jeg nævne, at der i forbindelse med rådsmødet vil være en frokost med Egyptens udenrigsminister.

Peter Hummelgaard Thomsen kom ind på, at kansler Merkel var på rundtur i flere nordafrikanske lande for at tale om migration. Kunne udenrigsministeren sige noget om, hvorvidt han også ville tage det op med den egyptiske minister?

Udenrigsministeren svarede, at Egypten blev diskuteret, senest på det uformelle frokostmøde i EU-kredsen. Det var der god grund til, idet der hver dag kom 7.000 egyptere mere til, og at der befandt sig ca. 5 millioner flygtninge i landet. Der var grunden til, at den egyptiske udenrigsminister var inviteret til den uformelle frokost i EU.

3. Mellemøsten

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3525 – bilag 1 (samlenotat side 7)

Udenrigsministeren: På rådsmødet forventes også en drøftelse med udgangspunkt i den seneste udvikling i den mellemøstlige fredsproces. Den omfatter bl.a. det israelske parlaments vedtagelse i februar i år af en lov om lovliggørelse af yderligt beliggende bosættelser. EU og regeringen har fordømt vedtagelsen, fordi den strider direkte imod målet om at holde tostatsløsningen i live.

Der er i EU-kredsen enighed om, at situationen på landjorden ikke er befordrende for tostatsløsningen. Begge parter synes mest optaget af interne forhold, og trenden i bosættelser, nedrivninger og vold vil næppe ophøre.

EU vil derfor fokusere på samarbejdet med de to parter og med kvartetkollegerne fra USA, Rusland og FN, og EU vil fastholde et tæt samarbejde med de arabiske stater på basis af det arabiske fredsinitiativ.

Rasmus Nordqvist syntes, at det var på sin plads at fordømme Israels vedtagelse, og godt, at der blev vedtaget en FN-resolution, men spørgsmålet var, hvordan man ville bruge det som et redskab. Talte man om, hvilke redskaber der skulle tages i brug? Holland var ham bekendt begyndt at sende regninger til Israel for det, de har været med til at bygge op i Israel, men som bliver revet ned igen i de besatte områder. Ville EU gøre det samme? Og var der drøftelser mellem EU og Israel om associeringsaftalen? Han havde hørt, at der var planer om snart at afholde møde om den igen.

Zenia Stampe ville høre, om regeringen indtog en aktiv rolle i at løse op for Palæstina-Israel-konflikten. Den tidligere regering, var blevet kritiseret for ikke at gøre nok i den henseende, men man havde alligevel forsøgt at trække i retning af en mere konsekvent EU-linje over for Israel. Her tænkte hun på varer fra de besatte områder og mærkning af dem og anerkendelsen af Palæstina. Den tidligere regering var ikke parat til at anerkende Palæstina på det tidspunkt, men gik så vidt som til at sige, at man var villig til at anerkende Palæstina før en tostatsløsning, på et tidspunkt, hvor der tegnede sig et flertal for det i EU. Det var et vigtigt signal at sende til palæstinenserne. Lod den siddende regering EU's udenrigsrepræsentant gøre, hvad hun kunne, uden selv at tage ejerskab?

Peter Hummelgaard Thomsen spurgte, om man på mødet ville komme ind på de formodede planer om at flytte den amerikanske ambassade fra Tel Aviv til Jerusalem. Det ville være en kæmpe provokation i de besatte områder.

Kenneth Kristensen Berth havde hørt Liberal Alliances ordfører, Henrik Dahl, udtale, at partiets udenrigspolitik var at varetage Danmarks nationale interesser, og hvis noget ikke er i dansk interesse, skal man ikke blande sig i det. Det var han enig i langt hen ad vejen, men hvad var så Danmarks interesse i at gå i samme båd som det palæstinensiske selvstyre, som De Radikale gerne ville? En mærkningsordning af produkter produceret i de

såkaldte besatte områder var først og fremmest ugunstig for de palæstinensiske arbejdere, der mister deres job, fordi produkterne ikke kan sælges.

Udenrigsministeren oplyste, at han skulle besøge Israel og Palæstina i maj måned. Det var blevet en del af diplomatiet at kommunikere via Twitter, og det havde han gjort for at bakke op om Federica Mogherinis udtalelser om yderligere bosættelser. Han mente i øvrigt, at det ville være en meget dårlig idé at flytte den amerikanske ambassade. Man måtte se, hvad der skete, for amerikansk politik flyttede sig hele tiden. Det var diskussionen om tortur også et eksempel på. Danmark arbejdede sammen med de andre EU-lande om at få kompensationer for de ødelæggelser, som Israel foretog. Ministeren sagde, at særlig svenskerne var imod, at man afholder nye møder om associering.

Rasmus Nordqvist ville gerne have ministerens kommentarer til, at bl.a. Holland var begyndt at være mere insisterende på at få kompensation for de israelske ødelæggelser. Udenrigsrepræsentanten havde den 6. februar meldt ud, at der skulle afholdes et associeringsrådsmøde, men hvad var den danske holdning til, at man havde valgt at udskyde det på grund af kritik fra Frankrig, Irland og Sverige? Det var et ret stort skridt at afholde associeringsrådsmøder efter 5 års pause, når man så på udviklingen i de besatte områder og set i lyset af FN-resolution. Hvorfor så tage den resolution alvorligt?

Zenia Stampe var ikke uenig i det, som ministeren sagde, og det var fint at tage afstand fra bosættelser på Twitter, men det var ved at blive noget rutinepræget. Mange af de beslutninger, der var truffet igennem nogle år, var kontraproduktive for en tostatsløsning. Man gjorde sig vel nogle tanker om at skabe en ny retning. Skulle Israels politik f.eks. blive ved med ikke at have konsekvenser for landet? Ville Danmark advokere for en konsekvenspolitik i EU? Det var ikke nok at skrive på Twitter, for de gentagne brud på tanken om fred og en tostatsløsning, som især Israel havde stået for, skulle have nogle konsekvenser. Hun var bevidst om, at der var delte holdninger i EU, men forventede til gengæld, at den danske regering talte i retning af et nybrud.

Kenneth Kristensen Berth spurgte, hvilke konsekvenser det skulle have for det palæstinensiske selvstyre, at man på hjemmesider for PLO stadig priser selvmordsterrorister. Nogle forestillede sig, at kun Israel var ballademageren. Det var ikke rigtigt.

Udenrigsministeren sagde, at mange tog Trumps tweets særdeles alvorligt. Twitterdiplomati var ikke længere ligegyldigt, for man sendte meget klare signaler til hinanden. Man mødtes selvfølgelig også, ligesom ministeren havde gjort det i Genève mandagen inden, hvor han også havde mødtes med den palæstinensiske præsident. Det var heller ikke ligegyldigt, og samlet set gør man brug af mange elementer i internationalt diplomati og udenrigspolitik. Han mente ikke, at Israel var ligeglad med meldingerne fra EU. Hvad kunne man så gøre mere? Han kom ikke til at erklære Israel krig, så man skulle måske bare konstatere, at begge sider p.t. mangler lyst og vilje. Ministeren var enig med Kenneth Kristensen Berth i, at man skal fordømme, at terrorister hyldes. Det var vigtigt at fastholde en samlet EU-retning, for ellers ville det ikke gøre indtryk på Israel. Det var ikke klogt for et enkelt land at gå enegang. Palæstina og Israel blev i øvrigt løbende diskuteret på de udenrigspolitiske

møder. Han kunne ikke komme med en konkret løsning på det, som nogle kaldte alle konflikters moder. Det var en stor konflikt, som det var i alles interesse at få løst, og også derfor skulle man holde fast i at frem til tostatsløsningen.

Rasmus Nordqvist gentog sit spørgsmål om det udskudte associeringsrådsmøde. Hvad var Danmarks holdning? Ønskede Danmark også at udsætte det? Han var enig i, at man er stærkest, når man rykker samlet, men var Danmark med til at skubbe på for at få sendt nogle regninger til israelerne for de ødelæggelser, de laver af europæisk finansierede projekter?

Udenrigsministeren svarede, at den vigtigste prioritet for Danmark var, at det er et samlet EU, der agerer. Det fremmer ikke processen, når nogle lande står på den anden side. Ministeren mente, at det var vigtigt at opretholde dialog i videst muligt omfang.

Rasmus Nordqvist påpegede, at der jo have været dialog mellem Israel og EU de sidste 5 år, men hvad var Danmarks holdning til et associeringsrådsmøde? Det var et simpelt spørgsmål: Havde Danmark bakket op om mødet? Danmark havde måske slet ikke opdaget, at det skulle afholdes?

Udenrigsministeren ønskede at besvare spørgsmålet skriftligt. Regeringens principielle tilgang var, at den var positiv over for at gå et skridt videre, men at det ikke måtte opfattes som en form for belønning.

NOT **Rasmus Nordqvist** ville se frem til et skriftligt svar på, hvordan Danmark havde forholdt sig til associeringsrådsmødet.

Udenrigsministeren understregede vigtigheden i, at det, man gør, ikke bliver set som en belønning. Han ville vende tilbage med et uddybende skriftligt svar.

4. Sikkerheds- og forsvarspolitisk implementering af EU's globale strategi

– *Statusdrøftelse/rådskonklusioner*

Rådsmøde 3525 – bilag 2 (samlenotat)

Punktet blev forelagt af forsvarsministeren under punkt 4 på udvalgets dagsorden.

5. Den Demokratiske Republik Congo (DRC)

– Rådskonklusioner

Rådsmøde 3525 – bilag 3 (supplerende samlenotat side 2)

EUU alm. del (16) – bilag 334 (udvalgsmødereferat side 466, senest behandlet i EUU 9-12-16)

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Samtænkning af EU's klima- og energidiplomati og prioriteter for 2017

– Rådskonklusioner

Rådsmøde 3525 – bilag 3 (supplerende samlenotat side 4)

EUU alm. del (15) – bilag 379 (udvalgsmødereferat side 487, senest behandlet i EUU 11/2-16)

Rådsmøde 3404 – bilag 3 (skriftlig forelæggelse side 5, af energidiplomati under rådsmøde udenrigsanliggender 20/7-15)

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt, men besvarede spørgsmål fra udvalget.

Søren Søndergaard undrede sig over, at Tyrkiet ikke var på dagsordenen. Var det fortrængning? Der skulle være en folkeafstemning i landet ca. 1 måned senere – en afstemning i en undtagelsestilstand og i ly af, at tusinder af politiske modstandere er fængslet. Under de forhold ville en afstemning give en bestemt post (p.t. Erdogan) stor set enevældig magt i al fremtid. Han påpegede, at en tysk journalist var blevet fængslet i Tyrkiet. Kunne man forestille sig et EU-møde, hvor man ikke ville gå hundrede procent ind at få løsladt personen øjeblikkeligt og følge op med alle relevante sanktioner mod Tyrkiet? Hvad ville ministeren sige på topmødet om situationen i Tyrkiet?

Udenrigsministeren svarede, at Tyrkiet sidst havde været sat officielt på dagsordenen på et rådsmøde den 14. november 2016, men at Tyrkiet i høj grad var en del af den løbende debat. Han havde mødtes med den tyrkiske udenrigsminister i forbindelse med EU-NATO-topmødet og havde udtalt sig kritisk.

Søren Søndergaard fandt det illustrativt, at ministeren henviste til at møde, der fandt sted i november 2016. Siden da var der udskrevet en folkeafstemning, der fundamentalt ville ændre det tyrkiske regime. Hvordan kunne man forestille sig en valgkamp midt i en undtagelsestilstand og med størstedelen af oppositionens politikere i fængsel? Det var ham uforståeligt, at Tyrkiet ikke rangerede på dagsordenen. Hvordan havde EU og Danmark bakket Tyskland op i sagen om den fængslede journalist fra Die Welt? Man så, hvordan Tyrkiet

forsøgte at påvirke de europæiske samfund ved at intervenere, så journalister ikke kan få lov til at referere sandheden. Skriver de den, bliver de sat i fængsel, så han gik ud fra, at EU og Danmark reagerede massivt på fængslingen – og ville give udtryk for det på topmødet.

Udenrigsministeren bakkede op om internationale retsakter, og når tyskere agerede, var det med et samlet EU i ryggen, med mindre andre lande tog afstand. Det var ikke tilfældet.

8. Siden sidst

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 3526 (almindelige anliggender) den 7. marts 2017

EUU alm. del (16) – bilag 427 (internt) (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren sagde, at han ville holde sig til at forelægge punktet om forberedelse af det kommende DER-møde den 9. marts, men at medlemmer kunne tage de øvrige punkter op til diskussion, hvis de ønskede det.

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 9. marts 2017 (udkast til konklusioner)

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3526 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Udenrigsministeren: På rådsmødet den 7. marts forventer jeg at der vil være en drøftelse af udkastet til konklusioner fra topmødet den 9. marts 2017. Statsministeren forelagde topmødet for udvalget i går. Jeg vil i forlængelse heraf knytte nogle overordnede bemærkninger hertil.

Topmødet den 9. marts ventes at have tre hovedemner: økonomiske spørgsmål, ekstern sikkerhed og forsvar samt migration.

Som det vanligt er tilfældet med forårstopmøderne, ventes der på mødet at være særligt fokus på økonomiske emner. Jobs, vækst og konkurrenceevne ventes således at være et hovedemne med drøftelser af bl.a. EU's handelspolitik og det indre marked. Fra regeringens side lægger vi vægt på, at EU fastholder en robust og ambitiøs handelspolitik, der er til gavn for Danmarks åbne økonomi. Det vil i sig selv være et vigtigt signal for EU at sende i en tid, hvor der er megen usikkerhed om handelspolitikken globalt. Samtidig forventer jeg, at man på mødet vil udtrykke glæde over Europa-Parlamentets nylige godkendelse af CETA, der nu hastigt nærmer sig midlertidig anvendelse.

Regeringen lægger også stor vægt på, at vi fortsat forbedrer og videreudvikler det indre marked, der er af meget stor betydning for dansk økonomi. Som det fremgår af den rapport, som erhvervsministeren præsenterede i weekenden, er Danmarks BNP 5 pct. højere, end det ville have været, hvis Danmark stod uden for EU's indre marked og handlede med andre EU-lande på basis af WTO-bestemmelser. Det svarer til knap 100 mia. kr. i 2016.

Herudover ventes stats- og regeringscheferne at følge op på de konklusioner om ekstern sikkerhed og forsvar, der blev vedtaget på mødet i Det Europæiske Råd den 15. december 2016. Som nævnt vil EU's udenrigs- og forsvarsministre drøfte samme emne på mødet i Rådet for Udenrigsanliggender den 6. marts. Forsvarsministeren vil således komme mere ind på regeringens holdning til emnet, når han forelægger sagen senere i dag.

Desuden ventes migration at være et hovedemne på topmødet den 9. marts. Konkret ventes en statusdrøftelse af EU's indsats på migrationsområdet. Fokus ventes særlig at være på opfølgning på Maltaerklæringen om den centrale middelhavsroute, der blev vedtaget på

Det Europæiske Råds uformelle møde den 3. februar. Det er afgørende, at vi sikrer effektiv opfølgning på erklæringen med henblik på at redde menneskeliv, dæmme op for de irregulære migrationsstrømme og ødelægge menneskesmuglernes forretningsmodel.

Endelig er det forventningen, at stats- og regeringscheferne vil konstatere, at forudsætningerne for forstærket samarbejde om oprettelsen af den europæiske anklagemyndighed er opfyldt. Det vil bane vejen for, at en mindre gruppe af medlemslande kan gå videre med oprettelsen af anklagemyndigheden. Fra dansk side deltager vi ikke i dette samarbejde, da forslaget er omfattet af retsforbeholdet.

Endelig vil jeg bemærke, at stats- og regeringscheferne ventes at træffe beslutning om formandsskabet for Det Europæiske Råd i perioden 1. juni 2017 til 30. november 2019. Det er forventningen, at de vil forlænge mandatet for den nuværende formand Donald Tusk.

2. Det europæiske semester

– *Præsentation*

Rådsmøde 3526 – bilag 1 (samlenotat side 5)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Interinstitutionel aftale om bedre lovgivning

– *Status*

KOM (2015) 0216,

KOM (2016) 0615

Rådsmøde 3526 – bilag 1 (samlenotat side 7)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 3525 (udenrigsanliggender) den 6. marts 2017

EUU alm. del (16) – bilag 427 (internt) (kommenteret dagsorden)

4. Sikkerheds- og forsvarspolitisk implementering af EU's globale strategi

– *Statusdrøftelse/rådskonklusioner*

Rådsmøde 3525 – bilag 2 (sammenotat)

Forsvarsministeren: Jeg vil nu til orientering forelægge dagsordenspunkt 4 for rådsmødet for udenrigsanliggender, der finder sted på mandag, den 6. marts. Jeg deltager sammen med udenrigsministeren i en fælles drøftelse blandt udenrigs- og forsvarsministrene, hvor vi skal gøre status for de sikkerheds- og forsvarspolitiske initiativer, som Det Europæiske Råd tilsluttede sig i december sidste år.

Fællesnævneren for initiativerne er, at de har til formål at styrke synligheden, effektiviteten og det operative virke af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde.

I december gav Det Europæiske Råd os den opgave at sikre en hurtig udmøntning af initiativerne. På torsdag i næste uge vil Det Europæiske Råd gøre status over arbejdet på baggrund af en rapport fra Rådet. At EU's stats- og regeringschefer atter skal drøfte EU's sikkerheds- og forsvarspolitik, understreger, at det er et emne, der står højt på EU-dagsordenen.

Jeg vil gerne understrege, at regeringen støtter ambitionen om at styrke EU's evne til at imødekomme Europas sikkerhedsudfordringer. I forhold til Europas sikkerhedspolitiske udfordringer kan EU nogle ting, som ikke nødvendigvis er NATO's ekspertise. Eksempelvis har EU fokus på at forebygge og stabilisere kriser i EU's nærområde, herunder i Afrika, hvilket bidrager til et værn mod terror og illegal migration mod Europa.

Derfor giver det i dansk optik god mening at støtte udviklingen af EU's særlige kompetencer på det sikkerheds- og forsvarspolitiske område. Det vil også understøtte NATO, som er vores forsvarsalliance og kernen i vores sikkerhed.

Det er klart, at selv om regeringen støtter denne ambition, sætter forsvarsforbeholdet som bekendt – og desværre - grænser for vores deltagelse. Samtidig har vi også forpligtet os til ikke at blokere for de andre EU-landes initiativer.

På mødet skal vi gøre status over tre konkrete initiativer, der udspringer af EU's globale strategi. For det første skal vi drøfte forslaget om en ny militær planlægnings- og implementeringsenhed. Formålet med enheden er at styrke Den Fælles Udenrigstjenestes eksisterende planlægningsstrukturer, hvor man allerede har en planlægningsenhed for de civile indsatser. Med den nye militære enhed ønsker man at styrke den strategiske planlægning af EU's militære indsatser.

Der lægges op til, at den militære enhed skal bestå af 25-35 mand under ledelse af en direktør, der har det overordnede ansvar for planlægningen og udførelsen af EU's militære

indsatser. Der er tale om en beskeden forøgelse, som dog ventes at give mulighed for at hurtigere planlægning af militære missioner.

Initiativet vil blive finansieret inden for Den Fælles Udenrigstjenestes eksisterende budget. Danmark vil efter alt at dømmes ikke kunne deltage med personel i planlægningsenheden på grund af forsvarsforbeholdet.

For det andet skal vi drøfte traktatens mulighed for permanent struktureret samarbejde – også kaldet PESCO. Det er tanken, at medlemslande i rammen af PESCO frivilligt kan vælge at indgå et intensiveret samarbejde om udviklingen af kapaciteter på forsvarsområdet. Det vil kunne give de meste ambitiøse lande en mulighed for at gå videre på udvalgte områder. Det kan skabe fremdrift, men det siger også sig selv, at det også kan skabe en klub i klubben, og derfor er der en vis skepsis fra nogle landes side. Det er for tidligt at sige, hvor vi ender med dette forslag, men under alle omstændigheder forventer jeg ikke, at Danmark kan deltage i PESCO på grund af forsvarsforbeholdet.

For det tredje skal vi drøfte forslaget om en årlig gennemgang af medlemslandenes forsvarskapaciteter. Ved at fortage en gennemgang af medlemslandenes forsvarskapaciteter ønsker man at skabe øget vidensdeling og et bedre overblik over EU's militære kapaciteter. Man vil bruge det til at styrke samarbejdet og skabe en bedre sammenhæng mellem EU-prioriteterne og medlemsstaternes materielinvesteringer. Det er heller ikke min forventning, at Danmark vil kunne deltage i denne ordning på grund af forsvarsforbeholdet.

Herudover vil vi på rådsmødet også kunne komme ind på en række af de øvrige sikkerheds- og forsvarspolitiske initiativer, der ligger i støbeskeen på den lidt længere bane. Det drejer sig bl.a. om en revision af reglerne for finansiering af EU's militære indsatser; styrket samtænkning mellem sikkerhed og udvikling i EU's kapacitetsopbygningsindsatser; et forbedret koordinationsarbejde mellem EU's civile og militære efterretninger og endelig udmøntningen af Kommissionens meddelelse fra november om en europæisk handlingsplan for forsvarsområdet. Der forventes dog ikke nye substantielle drøftelser af disse emner.

Fra dansk side vil vi som vanligt lægge vægt på, at udviklingen af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde sker uden unødvendig duplikation af NATO, og at balancen mellem det civile og militære fokus opretholdes.

Punkt 5. Rådsmøde nr. 3524 (landbrug og fiskeri) den 6. marts 2017

EUU alm. del (16) – bilag 427 (internt) (kommenteret dagsorden)

1. Fremtidens landbrugspolitik

– *Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3524 – bilag 1 (samlenotat side 2)

Miljø- og fødevareministeren: Kommissionen har igangsat en offentlig høring frem til den 2. maj 2017. Formandskabet ønsker på den baggrund en drøftelse på rådsmødet. Forventningen er p.t., at Kommissionen først i slutningen af 2017 vil fremlægge en meddelelse om fremtidens landbrugspolitik. Egentlige forslag vil så først følge i 2018.

Det hænger sammen med tidsplanen for EU's fremtidige budget. Udgangspunktet er helt grundlæggende, at budgetspørgsmålet ikke forhandles af landbrugsministrene. Fokus er her på indholdet i landbrugspolitikken.

Umiddelbart er der tre overordnede hovedemner.

For det første skal vi holde fast i markedsorienteringen og styrke landbrugets konkurrenceevne. Det gør vi ikke gennem mere landbrugsstøtte og slet ikke gennem mere gammel dags støtte som højere priser og kvoter. Vi skal undgå nye støtteordninger eller regler, som øger markedsreguleringen. Derimod bør der fokus på samspillet med innovation og forskning og nye indtjeningsmuligheder.

For det andet skal landbrugspolitikken også kunne bidrage til at løfte de udfordringer, der er på f.eks. miljø- og klimaområdet. Det gælder særlig i forhold til klima, hvor der er brug for at tænke nyt.

Endelig er der et helt afgørende punkt, og det er forenkling. Vi har en landbrugspolitik, der er udviklet over 50 år. Der er brug for, at vi ser på de mange lag af støtteordninger og regelsæt.

Hele kontrollen af landbrugspolitikken er i mange tilfælde baseret på landbrugspolitikken fra 1980'erne, hvor støtten blev givet til produkter. I dag gives støtten derimod i overvejende grad til arealer og ud fra helt andre betingelser. Derfor skal vi have mere proportionalitet i kontrollen og den byrde, som den pålægger landmændene og administrationen.

Der er brug for at se på, om det reelt er en risiko, hvis der f.eks. også udbetales støtte til et vådt hjørne af en mark. Og der er brug for at overveje, hvordan eksempelvis information fra landmændenes anvendelse af præcisionslandbrug og øget adgang til satellitbilleder kan gøre hverdagen lettere.

Et andet eksempel er de mange lag af regulering med hvert deres tilhørende sæt af kontrol og sanktioner. Bare på den direkte støtte er der basisbetalingen, grønning og krydsoverensstemmelse. Det må overvejes, hvordan det kan samtænkes eller som minimum kontrolleres enklere.

Der er mange emner at tage fat i. På forenkling har vi sammen med Sverige, Finland, Estland, Letland og Litauen præsenteret konkrete forslag til forenkling over for Kommissionen, og eksperterne arbejder i fællesskab på flere. Det er især med fokus på administrative og tekniske emner. Det hjælper at gå sammen med andre medlemsstater.

Desuden skal vi også forberede os på en forhandlingssituation, hvor Storbritannien ikke er med, men det bliver en lang proces, som vil blive drøftet over de mange kommende år.

Rasmus Nordqvist sagde, at ministeren først og fremmest henviste til markedsorientering og konkurrenceevne. Derefter kom klima og miljø. Hvordan var vægtningen? Selv gik han ind for en grundlæggende forandring af landbrugsstøtten og mente også at have hørt regeringen gøre det samme, så ville man slå på tromme for det? Kunne ministeren i øvrigt uddybe, hvordan man fra dansk side så på generationsskiftet, og om man ville byde ind med noget på mødet?

Miljø- og fødevareministeren svarede, at der ikke var tale om en prioriteret rækkefølge. Regeringen var pinligt bevidst om, at fremtidens landbrugspolitik i EU skal udgøre en tæt forbindelse mellem klimaspørgsmålet og forbrugerefterspørgslen efter varer produceret ved lav klimabelastning. Det kunne man gøre på flere måder: fra måden, man indretter stalde på, til efterafgrødeordninger og planer for vådområder og minivådområder. Man må se på det klaviatur, man bringer i spil, så man bevarer en skarp konkurrenceevne for det europæiske landbrug, dels via den teknologi, der bidrager til en mindre klimabelastning i produktionen. Der havde man meget i værktøjskassen i Danmark, fordi det danske landbrug allerede havde leveret en stor klimareduktion.

Om landbrugsstøtten sagde ministeren, at regeringen også var meget optaget af at få et enklere system. Det var desværre lettere sagt end gjort, og derfor arbejdede man målrettet sammen med lande i forskellige grupper om, hvordan man kunne gøre det. Regeringen så gerne, at landbrugspolitikken fremover fik et endnu større fokus på forskning og innovation, så man fik nogle af de negative sideeffekter væk fra landbrugsproduktionen. Man var ikke nået i dybden med generationsskifteproblematikken, men man fulgte den tæt i forhold til kapital, overgangsordninger etc. Ikke mindst i det danske landbrug kunne man se, at gennemsnitsalderen var høj, og at der kunne være strukturelle forhindringer, der gjorde det svært foretage skiftet.

Rasmus Nordqvist var glad for, at man i det mindste ikke nedprioriterede klimaet, om end han gerne så, at miljø og klima var det primære fokus. Kunne ministeren sige noget mere om miljøets rolle? Han talte om enklere regler inden for landbrugsstøtte, men var det også regeringens politik at mindske landbrugsstøtten fra EU's side, eller gik man bare efter en forenkling af systemet? Generationsskiftet handlede om også at indrette sig på en anden

måde. Man havde set en centralisering i større landbrug over en årrække, så måske skulle man se på, om man kunne sætte ind med strukturelle ændringer. Rasmus Nordqvist glædede sig til at høre, hvad man ville komme frem til i de første diskussioner og videre i forløbet.

Miljø- og fødevareministeren beklagede, at han ikke var kommet ind på miljøet. Direktivforpligtelserne var afgørende for regeringen, og man skulle bruge landbrugspolitikken aktivt i de miljøudfordringer, der var. Det handlede om at indrette modeller i produktionsformer. I Danmark ville man lave en ny model for målrettet regulering for at sikre, at man kan gøre mere på robuste jorde og mindre på sårbare jorde, hvor der vil være en større miljøpåvirkning. Man måtte lave en ordning, der kunne anvendes i andre EU-lande også, og som ville blive en del af Kommissionens arbejdsterminologi. Det var klart, at der er forskel på udfordringerne i et lille land som Danmark, hvor 68 pct. er opdyrket jord, og et stort land med masser af jord, der ikke dyrkes, og hvor der er bjerge etc.

Rasmus Nordqvist sagde, at markedsorientering og konkurrenceevne ikke hang sammen med en kæmpe landbrugsstøtte, og opfordrede til at nedbringe den og se mere målrettet på at underbygge en mere bæredygtig udvikling af landbruget. Der var tale om en fremtidig landbrugspolitik, hvor man godt kunne forestille sig at få nye redskaber ind og nye direktiver. Ville regeringen allerede nu melde klart ud, at Danmark gerne så, at man var endnu mere ambitiøs på miljøområdet?

Miljø- og fødevareministeren sagde, at det er afgørende, at produktion og direktiver spiller sammen. Danmark havde ikke lagt sig fast på, om der skulle ske en transformation af direktiver i den nye CAP. Man havde med langsigtede perspektiver at gøre, og det var væsentligt at bevare tankegangen om bæredygtighed og om, at EU viser vejen til, hvordan man kan få en bedre ressourceudnyttelse og mindre belastning af klima og miljø.

2. Flerårig plan for små pelagiske arter i Adriaterhavet

– *Præsentation*

KOM (2017) 0097

Rådsmøde 3524 – bilag 1 (samlentat side 5)

Miljø og fødevareministeren: Punkt 2 er præsentation af et forslag til en flerårig plan for små pelagiske bestande i Adriaterhavet – altså ansjos og sardin. Vi har ikke nogen direkte interesser i forslaget, men der er horisontale bestemmelser om kontrol, hvor vi som i Østersøen og Nordsøen ønsker en enklere tilgang.

Rasmus Nordqvist henviste til samlentatet og spurgte, hvad sammenhæng mellem mål og midler betød.

Miljø- og fødevareministeren svarede, at regeringen havde fokus på enkle kontrolregler og på lige vilkår. Dette var en første præsentation, derefter skulle der være en teknisk

drøftelse af, hvordan man sætter mål og midler over for hinanden. Det var klart, at man havde en interesse i et enkelt og gennemsigtigt system, både hvad angår kontrol, men også hvad angår fiskere, der skal have en praktisk hverdag inden for reglerne rammer.

3. Forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EU) 2017/127

bl.a. for så vidt angår visse fiskerimuligheder for tobis

– Tidlig forelæggelse

Rådsmøde 3524 – bilag 1 (samlenotat side 7)

Rådsmøde 3524 – bilag 2 (tillæg til samlenotat)

EUU alm. del (15) – bilag 490 (udvalgsmødereferat side 686,
fiskerimuligheder for Tobis i 2016, behandlet i EEU 11/3-16)

Miljø- og fødevareministeren: Punkt 3 er fiskerimuligheder for tobis i 2017. Den biologiske rådgivning for de syv forvaltningsområder i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat kom den 23. februar 2017. Den er markant bedre end i 2016 for de områder, der er beliggende i EU-farvande i Nordsøen og Skagerrak. Det glæder vi os selvfølgelig over.

I de fem fangstområder i EU-farvand når rådgivningen samlet op på over 480.000 tons. Med ca. 94 pct. af den samlede EU-kvote vil de danske fiskere også få tildelt en markant større kvote i 2017.

Det afgørende er nu at få en hurtig vedtagelse af forslaget, så fiskerimulighederne er fastsat, når sæsonen begynder 1. april 2017. Vi har også løbende fokus på, hvor forvaltningen af og rådgivningen om tobis kan forbedres.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 6. Opfølgning på folkehøringen – drøftelse af deltagernes politiske konklusioner

EUU alm. del (16) – bilag 433 (deltagernes svar på meningsmålingen i forbindelse med Folkehøringen om EU på Christiansborg den 25-26/2-17)

Formanden udtrykte stor ros til de 195 deltagerne og til arrangørerne bag weekendens folkehøring. Hvad var udvalgets opfølgende bemærkninger til høringen og til, hvordan udvalget kunne inddrage den i det videre arbejde?

Jan E. Jørgensen bakkede op om formandens ros. Der havde været nogle gode debatter, som han var meget tilfreds med resultaterne af, fordi der havde været en voksende opbakning til EU i løbet af weekenden. Det var også glædeligt at konstatere, at et emne som bureaukrati fyldte mindre i deltagernes bevidsthed end f.eks. fred og miljø. Det eneste, der ærgrede ham, var, at der ikke havde været mere presseomtale af høringen. Hvad kunne udvalget gøre for at sætte nogle af høringens temaer på dagsordenen og få EU-debatten mere ud over kanten? Han havde fremlagt hovedkonklusionerne fra høringen på Venstres gruppemøde og havde oplevet den længste EU-debat, han kunne huske. En EU-høring kunne altså også være et afsæt for at diskutere EU-politik i grupperne, så der ikke kun tales EU af EU-politikere, eller når der er en folkeafstemning.

Formanden bemærkede, at høringen også var på Socialdemokratiets gruppemøde den følgende tirsdag.

Peter Hummelgaard Thomsen delte også roser ud til arrangementet. Deltagerne var velreflekterede og velforberedte, og Socialdemokratiets partiformand havde også syntes, at det var en positiv oplevelse. Han kendte ikke den aftale, der var lavet med DR, men var ked af, at der ikke var gjort mere ud af optakt og løbende dækning af høringen. Den var programsat til et tidspunkt, der var udtryk for en nedprioritering. Kunne man lave bedre eller mere håndfaste aftaler om dækning?

Formanden svarede, at sekretariatet havde gjort, hvad det kunne, men at udkommet af de aftaler, der var lavet, var lidt anderledes end forventet. Det havde alle lært af, så næste gang ville man sørge for at få en mere klar aftale om dækning. Der havde været hård konkurrence for partilederrunden, der var programsat samtidig med Badehotellet på TV 2, der ses af 1,6 millioner seere.

Rasmus Nordqvist syntes, at det var et rigtig godt arrangement, og at det havde været interessant at tale med deltagerne om den viden, de havde fået, til den uformelle middag. Der havde været en god, kritisk debat med spørgsmål på meget højt niveau. Det var ret fantastisk. Man skulle overveje, hvordan man kunne bringe EU-debatten videre og lære af erfaringen fra høringen.

Zenia Stampe mente, at det var svært at formidle via pressen, for hvem gad læse en artikel om, at nogle brugte en weekend og blev mere EU-begejstrede – i hvert fald ikke de EU-kritiske. Hun fortalte om udvalgets rejse til Canada, hvor man havde mødtes med et udvalg,

der tog rundt i landet for at diskutere CETA-aftalen. Kunne man overveje at skabe noget tilsvarende med et par møder om året rundt om i Danmark med et repræsentativt udsnit af danskere? De mennesker, der deltog i weekendens høring, havde fået en invitation, og det var vigtigt, at lige de kom, fordi gruppen af personer var bredt repræsentativt sammensat. Det virkede meget stærkere end det typiske, som vil være at annoncere med, at alle interesserede kan komme og deltage i et arrangement. Stemningen på høringen havde været en helt anden end på debatmøder, fordi deltagerne havde et ansvar i at repræsentere et udsnit af Danmark. Det stod klart, at et af de største problemer for EU var den manglende folkelige forankring, og mødet havde efter hendes opfattelse været en øjenåbner for deltagere fra befolkningen og for paneldeltagere.

Søren Søndergaard havde været skeptisk over for de fysiske rammer for høringen, men det havde fungeret fantastisk godt. Lokalet på Christiansborg skabte intimitet, og det betød også noget for folk at komme ind på Christiansborg. Hans konklusion var, at det måske kunne være en idé, at de spørgsmål der blev stillet til deltagere var mere ja/nej-agtige eller for og imod. Nogle emner havde der været meget debat om, hvilket man også kunne se på resultatet af høringen. I spørgsmålet om social dumping var det lykkedes socialdemokraterne at dominere dagsordenen, så folk blev enormt kritiske over for social dumping og ligefrem krævede øjeblikkelig lovgivning i Danmark mod lave lønninger. Der var der måske ingen der havde set komme på forhånd, men det viste, hvor diskussionen gik hen. Han havde også lagt mærke til, at mange mente, at sundhed var et meget vigtigt tema før høringen, men efter var der ingen, der syntes det. Det sagde nok ikke noget om, at deltagerne var nået til den erkendelse, at sundhed ikke er vigtig, men snarere om, at emnet ikke blev diskuteret overhovedet. Man kunne overveje at have et mindre antal emner, så der er en tættere sammenhæng mellem emner og spørgsmål.

Formanden sagde, at sekretariatet og underudvalget havde forsøgt at begrænse antallet af emner, men at arbejdskraftens frie bevægelighed var highlightet og måske derfor bagefter stod frisk i deltagernes erindring. Sundhed havde man besluttet at der ikke skulle være fokus på på samme måde. Udfordringen ved EU-debatter var, at EU-området er enormt, og at man skal begrænse sig, når man kun har en weekend til rådighed. Han havde talt med mange deltagere, der alle var positive, og den eneste kritik var, at flere syntes, at der havde været for lidt tid til at grave endnu dybere ned i diverse emner. En anden gang skulle man måske være endnu mere fokuseret på, hvad man skulle tale om.

Jan E. Jørgensen understregede, at det var et bevidst valg, at den frie arbejdskraft og den frie bevægelighed havde fyldt meget. Det skyldtes også det fokus, den debat havde haft i Storbritannien op til Brexit. Venstre syntes, at temaerne var formuleret lidt for socialdemokratisk med stor vægt på social dumping, vigtigheden i at være medlem af fagforening etc., men det fyldte ikke desto mindre meget i debatten. Sundhed som emne betød ikke mindre efter høringen, men det skyldtes, at sundhed mere er på den nationale dagsorden end på EU-dagsordenen. Han mente, at man skulle afholde den slags høringer oftere. Stemningen var fin, og der var gode debatter, hvor også politikerne lod hinanden tale ud og undlod at skyde på hinanden.

Karina Due tænkte på, om følelsen af nationalt nærdemokrati kunne udbredes til andre fagudvalg, så borgere får mulighed for at føle sig mere hørt og man får en bredere dialog.

Formanden bad Julia Ballaschk fra EU-Oplysningen om at sige noget om mediedækningen af arrangementet og om de andre måder, som EU-Oplysningen havde gjort brug af for at skabe opmærksomhed om arrangementet.

Julia Ballaschk, EU-Oplysningen, forklarede, at man havde haft kontakt til alle lokale medier og landsdækkende radio- og tv-stationer. Den generelle tendens for dækningen var, at der enten var fokus på enkelte deltageres fremmøde eller på det spørgsmål, der opstod i løbet af weekenden: Skulle der være folkeafstemning eller ej? Få dækkede hele ideen med en folkehøring. EU-Oplysningens indtryk var, at mange journalister havde svært ved at forstå, at de 195 deltagere udgjorde et repræsentativt udsnit. Måske kunne man havde formidlet det endnu bedre for at sikre forståelsen. Alt i alt havde dækning ikke været overvældende – heller ikke den meningsmåling, der var foretaget efter weekendens afslutning, var blev omtalt i nogen særlig grad. Mange medier havde været interesserede i den på forhånd, men ikke da det kom til stykket. Hun mente, at det skyldtes problemet med den manglende forståelse af, at deltagerne udgjorde et repræsentativt udsnit. EU-Oplysningen var i gang med at ringe rundt til lokale medier for at høre, om de havde dækket arrangementet og hvis ikke, så hvorfor. Man havde faktisk fået mere dækning end aftalt med DR, idet DR også havde sendt den anden EU-ordførerrunde.

Formanden sagde, at han havde fortalt om høringen på TV News, hvor han også havde gjort en del ud af at forklare, at det var repræsentativt udsnit. Han havde også været i P4 Fyn og skulle have været i P4 Sjælland, men der skete nogle tekniske forviklinger. Nogle var interesserede og ville typisk gerne høre om, hvad udvalget skulle have ud af høringen. Men spørgsmålet var jo, hvad de knap 200 deltagere fokuserede på. Man kunne konkludere, at både deltagerne og de enkelte medlemmer af udvalget havde fået noget ud af høringen. Hvad man skulle gøre på sigt, måtte være op til udvalget og til partierne, og som formand havde han en speciel forpligtelse til at se nøje på, hvordan man kunne bruge lignende arrangementer fremover.

Julia Ballaschk rundede af med at sige, at der havde været reklameret for høringen på EU-Oplysningens og på Folketingets facebookside. Man havde lavet en begivenhed på Facebook for folkehøringen, som alle deltagerne var blevet inviteret til. Eksponeringen havde været meget stor, fordi deltagerne selv delte blandt venner, og der havde været mange positive og saglige kommentarer.

Punkt 7. Opfølgning på folkehøringen – evaluering af selve arrangementet og drøftelse af om udvalget ønsker at følge op med nye initiativer

EUU alm. del (16) – bilag 434 (deltagernes evaluering af Folkehøringen om EU på Christiansborg den 25-26/2-17)

Formanden konkluderede, at sekretariatet ville lave en evaluering, som udvalgets medlemmer ville modtage. Punktet ville blive sat på mødet den 24. marts, for så havde man lejlighed til at tænke over, hvad der kunne være vejen frem. Man kunne f.eks. tale videre om, hvordan man kunne få arrangementer rundt om i landet op at stå.

Mødet sluttede kl. 13.35